

Nr 134.

Godkänd av första kammaren den 24 april 1928.

Godkänd av andra kammaren den 24 april 1928.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående vissa processuella föreskrifter rörande bestraffningsformen varning, i vad angår statens befattningshavare.

(Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 5.)

(Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 1.)

Till Konungen.

I anledning av en utav riksdagen den 23 april 1926 avlåten skrivelse nr 159 har Eders Kungl. Maj:t genom kungörelse den 10 december 1926 (svensk författningssamling nr 492) förordnat, att vad i gällande arbetsordningar, instruktioner, reglementen eller andra av Eders Kungl. Maj:t för överrätter, kollegier och övriga centrala ämbetsverk meddelade bestämmelser funnes föreskrivet därom, att klagan ej finge föras över befattningshavare vid sådant verk tilldelad varning, skulle upphöra att gälla.

Under erinran härom har enskild motionär gjort framställning i syfte *dels* att — liksom beträffande överrätter, kollegier och andra centrala ämbetsverk — motsvarande ändringar måtte vidtagas i instruktionerna beträffande samtliga statens verk och myndigheter, där bestraffningsformen varning funnes stadgad, *dels ock* att bestämmelse måtte utfärdas därom, att varning icke finge meddelas en statstjänsteman, såvitt icke förhör med honom hållits eller, om hinder därför mötte, han på annat sätt beretts tillfälle att yttra sig.

Genom beslut den 2 juni 1926 anbefalldes ett stort antal verk och myndigheter — omkring ett femtiotal — att före den 1 november 1926 avgiva yttrande över riksdagens nyssberörda skrivelse.

Av de med anledning härav avgivna utlåtandena framgår, att en mycket stor majoritet av de hörda myndigheterna tillstyrkt åtgärder i den av riksdagen föreslagna riktningen.

I samband härmed gjordes även uttalanden till förmån för längre gående åtgärder än vad av riksdagen i dess skrivelse föreslagits, i vilket avseende bland annat förekommit följande.

Socialstyrelsen anförde i sitt utlåtande i ämnet, att de skäl, som legat till grund för rätten att överklaga varning i de av riksdagen avsedda fall, syntes tala för att nu gällande förbud i sådant avseende bortfölla jämväl, där sådant förbud eljest funnes stadgat i av Eders Kungl. Maj:t utfärdade instruktioner eller andra författningsföreskrifter; och omförmäde socialstyrelsen, att bestämmelser av dylik innebörd funnos intagna i instruktionerna eller reglementena för vissa under styrelsen sorterande myndigheter eller institutioner.

Kommerskollegium har i avgivet yttrande på samma skäl, som socialstyrelsen anført för sin ståndpunkt i ämnet, hemställt, att ifrågasvarande förbud för överklagande av varning måtte upphävas jämväl för vissa av kollegium uppräknade, detsamma underställda befattningshavare.

Styrelsen för Sveriges statstjänstemannanämnd, vars yttrande jämväl inhämtats, har anført, att vad riksdagen i berörda skrivelse andragit till stöd för sin framställning syntes styrelsen äga full tillämpning på statsförvaltningen i dess helhet, varför motsvarande ändringar, som av riksdagen föreslagits beträffande de centrala ämbetsverkens instruktioner, torde böra i förekommande fall vidtagas i instruktionerna för samtliga statens verk och myndigheter. Vidare har styrelsen fäst uppmärksamheten på att det stundom förekommit, att varning tilldelats utan att den, som densamma avsåge, beretts tillfälle att förklara eller försvara sig. Bestämmelse syntes därför böra utfärdas därom, att varning icke finge meddelas en statstjänsteman, såvitt icke förhör med honom förut hållits, eller, om hinder härför skulle möta, han på annat sätt beretts tillfälle att yttra sig.

Det av sagda riksdag i dess berörda skrivelse gjorda uttalandet om den allmänna uppfattningen av en i officiell ordning meddelad varning såsom i viss mån ett straff och ej blott såsom en förebyggande och vägledande åtgärd har genom de av ämbetsverken och myndigheterna avgivna yttrandena i ämnet vunnit bekräftelse.

Med denna uppfattning av varningen såsom i viss mån ett straff finner riksdagen det förenat med rättvisa, att beslut om varning kan i varje fall av den, som mottagit varningen, dragas under högre myndighets prövning.

Från denna utgångspunkt finner riksdagen, att man genom 1926 års riksdags initiativ visserligen tagit ett steg i rätt riktning, men dock icke dragit de fulla konsekvenserna av den utav riksdagen intagna ståndpunkten. Såsom av det tidigare anförda framgår, delas denna riksdagens uppfattning ej blott av ämbetsverk såsom socialstyrelsen och kommerskollegium utan även av styrelsen för Sveriges statstjänstemannanämnd.

Redan i socialstyrelsens och kommerskollegii utlåtanden uppräknas ett antal befattningshavare, för vilka förbudet mot klagan över tilldelad varning fortfarande kvarstår, och exemplen härför skulle kunna ytterligare utökas. Några enhetliga bestämmelser på området förefinnas icke, och divergenser föreligga till och med beträffande institutioner, som borde vara likställda. Under dessa omständigheter synas riksdagen övervägande skäl

tala för att — i konsekvens med 1926 års riksdagsbeslut — en generell reglering av hithörande förhållanden vidtages genom upphävande av förbudet mot klagan över erhållen varning icke blott beträffande de i 1926 års kungörelse omförmälda ämbetsverken utan vid statens samtliga ämbetsverk, institutioner och inrättningar.

Någon olägenhet av besvärsrättens utvidgning på sätt nu föreslagits torde icke heller vara att befara.

Då vidare gängse rättsuppfattning kräver, att ingen dömes ohörd, men fall förekommit, då varning tilldelats, utan att den varnade beretts tillfälle att förklara eller försvara sig, synes det riksdagen jämväl önskvärt, att bestämmelser utfärdas därom, att varning icke må meddelas en stats-tjänsteman, såvitt icke förhör med honom hållits eller, om hinder därför skulle möta, han på annat sätt beretts tillfälle att yttra sig.

Med hänvisning till det ovan anförda och med betonande av vad som här avses är varning icke i betydelsen av förmaning utan en i officiell ordning meddelad varning, får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes

1) vidtaga sådan ändring i instruktionerna beträffande samtliga statens verk och myndigheter, där bestraffningsformen varning finnes stadgad, att i instruktionerna förekommande förbud mot klagan över meddelad varning må bortfalla; samt

2) utfärda bestämmelser därom, att varning icke må meddelas en stats-tjänsteman, såvitt icke förhör med honom hållits eller, om hinder därför skulle möta, han på annat sätt beretts tillfälle att yttra sig.

Stockholm den 24 april 1928.

Med undersåtlig vördnad.
